

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
prednesené 5. februára 2015¹

Vec C-607/13

**Ministero dell'Economia e delle Finanze,
Agenzia delle Dogane,
Európska komisia
proti
Cimminovi a i.**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Corte Suprema di Cassazione (Taliansko)]

„Nariadenie (ES) č. 2362/98 — Požiadavky pre nových dovozcov banánov — Zákaz prevodu práv vyplývajúcich z dovozných licencií z nového dovozcu na tradičného dovozcu — Zneužitie práva — Nariadenie (ES, EURATOM) č. 2988/95 — Článok 4 ods. 3“

1. Corte Suprema di Cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) (ďalej len „vnútroštátny súd“) sa pýta na význam nariadenia č. 2362/98² o dovoze banánov a nariadenia č. 2988/95³ o ochrane finančných záujmov Európskej únie v rámci konania, ktoré sa týka skupiny nových dovozcov⁴ banánov. Od mája 1999 do decembra 2000 títo obchodníci dovážali banány z tretích štátov so zvýhodnenou colnou sadzbou a potom ich okamžite prostredníctvom ďalšieho nového dovozcu opätovne predávali tradičnému dovozcu⁵ – pričom pred dovozom ich pôvodne kúpili od toho istého tradičného dovozcu prostredníctvom toho istého nového dovozcu. Tento reťazec transakcií umožnil tomuto tradičnému dovozcu predávať na európskom trhu banány, ktoré predtým predal na medzinárodnom trhu a ktoré boli dovezené so zvýhodnenými colnými sadzbami. Vnútroštátny súd sa v podstate pýta, čo podľa nariadenia č. 2362/98 znamenal pojem „nový dovozca“ a či taký reťazec transakcií odporoval zákazu prevodu práv vyplývajúcich z dovozných licencií z nových dovozcov na tradičných dovozcov stanovenému v tomto nariadení. Ak boli tieto transakcie zakázané, vnútroštátny súd sa pýta, aké dôsledky vyplývali podľa nariadenia č. 2988/95 z porušenia tohto zákazu.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Nariadenie Komisie (ES) z 28. októbra 1998 ustanovujúce podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady (EHS) č. 404/93, pokiaľ ide o dovoz banánov do Spoločenstva [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 293, s. 32), zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) č. 756/1999 z 12. apríla 1999 (Ú. v. ES L 98, s. 10) a nariadením Komisie (ES) č. 1632/2000 z 25. júla 2000 (Ú. v. ES L 187, s. 27). V súčasnosti platí odlišná právna úprava, ale sporné skutočnosti nastali v rokoch 1999 a 2000, a preto sa uplatňovalo nariadenie č. 2362/98 v znení zmien a doplnení.

3 — Nariadenie Rady (ES, Euratom) z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 340).

4 — Pozri bod 18 nižšie.

5 — Pozri bod 17 nižšie.

Právo EÚ

Zmluva o fungovaní Európskej únie

2. V súlade s článkom 325 ods. 1 ZFEÚ „Únia a členské štáty zamedzia podvody a iné protiprávne konanie poškodzujúce finančné záujmy Únie“. Podľa článku 325 ods. 2 ZFEÚ „členské štáty prijímú rovnaké opatrenia na zamedzenie podvodov poškodzujúcich finančné záujmy Únie, aké prijímajú na zamedzenie podvodov poškodzujúcich ich vlastné finančné záujmy“.

Spoločná organizácia trhu s banánmi

Nariadenie Rady č. 404/93

3. Nariadením č. 404/93 bola zriadená spoločná organizácia trhu s banánmi⁶, ktorá zahŕňala výroby opísané v článku 1 ods. 2 na základe kódov kombinovanej nomenklatúry (ďalej len „KN“).⁷

4. V desiatom odôvodnení nariadenia č. 404/93 bolo uvedené, že je potrebné zabezpečiť každoročné otvorenie colnej kvóty a že dovozy netradičných banánov⁸ zo štátov africkej, karibskej a tichomorskej oblasti (ďalej len „štáty AKT“) majú v súlade s dohovormi z Lomé podliehať nulovému clu.

5. V trinástom odôvodnení bolo uvedené, že pri spravovaní colnej kvóty treba rozlišovať „na jednej strane prevádzkovateľov, ktorí predtým predávali banány z tretích krajín a netradičné AKT banány, a na druhej strane prevádzkovateľov, ktorí predtým predávali banány vypestované v spoločenstve, pričom má zostať dostupné množstvo pre nových prevádzkovateľov, ktorí nedávno začali obchodnú činnosť alebo majú začať obchodnú činnosť v tomto odvetví“.

6. Hlava IV upravovala „Obchodovanie s tretími krajinami“. V súlade s článkom 15 ods. 1 sa na výrobky vymenované v článku 1 ods. 2 vzťahovali colné sadzby v Spoločnom colnom sadzobníku (ďalej len „SCS“), pokiaľ nariadenie č. 404/93 neustanovilo inak. Na účely hlavy IV „tradičné dovozy zo štátov AKT“ alebo „tradičné AKT banány“ boli „dovozy banánov do spoločenstva pôvodom zo štátov uvedených v prílohe k tomuto nariadeniu do 857700 ton (čistá hmotnosť) za rok“ (článok 16 ods. 1); „netradičné dovozy zo štátov AKT“ alebo „netradičné AKT banány“ boli „dovozy banánov do spoločenstva pôvodom zo štátov AKT, na ktoré sa však nevzťahuje [definícia tradičných AKT banánov]“ (článok 16 ods. 2), a „dovozy z tretích štátov nepatriacich do AKT“ alebo „banány z tretích štátov“ boli „banány dovezené do spoločenstva pôvodom z tretích štátov, iných ako štáty AKT“ (článok 16 ods. 3).

7. Podľa článku 17 každý dovoz banánov do Spoločenstva vyžadoval dovozné licencie (platné v celom Spoločenstve). Vydávanie týchto licencií v zásade podliehalo zloženiu zábezpeky voči záväzku na dovoz za podmienok nariadenia č. 404/93 počas platnosti licencie.

6 — Článok 1 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 404/93 z 13. februára 1993 o spoločnej organizácii trhu s banánmi (Ú. v. ES L 47, s. 1; Mim. vyd. 03/013, s. 388). V relevantnom čase bolo uplatniteľným znením v podstate znenie zmenené a doplnené nariadením Rady (ES) č. 1637/98 z 20. júla 1998 (Ú. v. ES L 210, s. 28; Mim. vyd. 03/023, s. 304). Zmeny a doplnenia vykonané nariadením Rady (ES) č. 1257/1999 zo 17. mája 1999 (Ú. v. ES L 160, s. 80; Mim. vyd. 03/025, s. 391), ktoré nadobudlo účinnosť pred skončením relevantného obdobia, nemali vplyv na ustanovenia posudzované v prejednávanej veci.

7 — Pozri nariadenie Rady (EHS) č. 2658/87 z 23. júla 1987 o colnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku (Ú. v. ES L 256, s. 1; Mim. vyd. 02/002, s. 382) v znení zmien a doplnení.

8 — Pozri bod 6 vyššie.

8. Článok 18 ods. 1 upravoval otvorenie ročnej colnej kvóty 2 200 000 ton (čistá hmotnosť) pre dovozy banánov z tretích štátov a netradičných AKT banánov. V rámci colnej kvóty mali dovozy banánov z tretích štátov podliehať zvýhodnenému clu 75 eur na tonu a dovozy netradičných AKT banánov nemali podliehať žiadnemu clu. Článok 18 ods. 2 upravoval otvorenie dodatočnej colnej kvóty pre tie isté druhy banánov. V súlade s článkom 18 ods. 3 sa na dovozy tradičných AKT banánov nemalo platiť žiadne clo. V článku 18 ods. 5 bolo ďalej uvedené, že netradičné AKT banány dovozené mimo týchto colných kvót majú podliehať clu na tonu, ktoré sa rovná bežnému clu uvedenému v článku 15 zníženému o 200 eur.

9. Od mája 1999 do decembra 2000 (obdobie, počas ktorého došlo k udalostiam, ktoré viedli k podaniu prejednávaneho návrhu na začatie prejudiciálneho konania) bola príslušná všeobecná colná sadzba pre banány viac než desaťkrát vyššia ako zvýhodnená sadzba pre dovozy v rámci colnej kvóty.⁹

Nariadenie Komisie č. 2362/98

10. Nariadenie č. 404/93 bolo vykonané nariadením č. 2362/98. Toto nariadenie stanovovalo pravidlá na uplatňovanie opatrení na dovoz banánov podľa colných kvót (podľa článku 18 ods. 1 a 2 nariadenia č. 404/93) a tradičných AKT banánov (podľa článku 16 nariadenia č. 404/93) a opatrení mimo týchto kvót.¹⁰

11. Odôvodnenie 5 stanovovalo, že pojmy „tradiční dovozovia“ a „noví dovozovia“ treba vymedziť na základe jednotných kritérií a bez akéhokoľvek rozlišovania podľa tretieho štátu alebo štátu AKT, z ktorého dovážajú banány.

12. Podľa odôvodnenia 6 sa mala časť colných kvót a tradičných AKT banánov vyhraďiť pre nových dovozcov a celkové prerozdelenie malo byť postačujúce na to, aby umožnilo dovozcom podieľať sa na dovoznom obchode, a podporovať riadnu hospodársku súťaž.

13. Odôvodnenie 8 znelo takto:

„... niekoľkoročné skúsenosti z uplatňovania opatrení týkajúcich sa dovozu banánov do Spoločenstva naznačujú potrebu sprísniť kritériá kvalifikačných predpokladov u nových dovozcov, aby sa predišlo registrácii fiktívnych dovozcov a prideleniu kvót na základe neprirodzených alebo špekulatívnych žiadostí;... predovšetkým je opodstatnené požadovať najmä minimálnu skúsenosť s dovozom porovnateľných výrobkov – čerstvých výrobkov, ktoré spadajú pod kapitoly 7, 8 a, za určitých podmienok, 9 [KN];... ďalej, aby sa zabránilo žiadostiam o ročné pridelenie kvóty, ktoré nezodpovedajú skutočným kapacitám dovozcov a ktoré nepovedú k žiadostiam o dovozné licencie na zodpovedajúce množstvá, podávanie žiadostí o ročné pridelenie kvóty by malo podliehať požiadavke, aby sa namiesto zábezpeky za dovoznú licenciu zložila zábezpeka;... táto zábezpeka by mala byť bez meškania postupne uvoľnená v pomere k množstvu, pre ktoré dovozovia skutočne využijú svoje ročné kvóty; ... z toho istého dôvodu by pridelenie ročnej kvóty v nasledujúcich rokoch malo v minimálnej miere závisieť od predchádzajúcej ročnej kvóty;... napokon treba určiť podmienky, za ktorých sa ‚noví dovozovia‘ môžu dostať do skupiny ‚tradičných dovozcov‘“ [*neoficiálny preklad*].

14. Odôvodnenie 14 stanovovalo, že „prevod obmedzený na jedného nadobúdateľa licencie alebo certifikátu alebo výpisu umožní, aby sa rozvíjali obchodné vzťahy medzi rôznymi zaregistrovanými dovozcami“ [*neoficiálny preklad*]. Avšak „umožnením prevodu z ‚nových dovozcov‘ na ‚tradičných dovozcov‘ by sa nemal podporovať neprirodzený obchod, špekulácie a narušovanie normálneho obchodu“ [*neoficiálny preklad*].

9 — Pozri nariadenie Komisie (ES) č. 2261/98 z 26. októbra 1998, ktorým sa mení a dopĺňa príloha I nariadenia Rady (EHS) č. 2658/87 (Ú. v. ES L 292, s. 1).

10 — Článok 1 prvý odsek nariadenia č. 2362/98.

15. Podľa odôvodnenia 18 previerky a kontroly vykonávané príslušnými vnútroštátnymi orgánmi mohli v prípade potreby viesť k úpravám referenčných množstiev alebo ročných prídeltov kvóty dovozcov, pričom referenčné množstvá ani ročné prídeltov kvóty sa nemali považovať za oprávnené nároky a dovozcovia ich nemohli požadovať ako legitímne očakávania.

16. Článok 2 ods. 1 rozdelil colné kvóty (a množstvá tradičných AKT banánov): 92 % kvót sa malo sprístupniť tradičným dovozcom a zvyšných 8 % sa malo sprístupniť novým dovozcom.

17. V článku 3 prvom odseku bol pojem „tradiční dovozcovia“ vymedzený ako „hospodárske subjekty so sídlom v Európskom spoločenstve počas obdobia na určenie ich referenčných množstiev a tiež v čase ich registrácie podľa článku 5...^[11], ktoré počas stanoveného referenčného obdobia na vlastný účet skutočne doviezli minimálne množstvo banánov z tretích krajín a/alebo krajín AKT na účely následného predaja v Spoločenstve“¹² [*neoficiálny preklad*]. V súlade s článkom 4 ods. 1 mali takíto dovozcovia dostať jednotné referenčné množstvo založené na množstvách banánov, ktoré skutočne doviezli počas referenčného obdobia.

18. Článok 7 vymedzoval pojem „noví dovozcovia“ takto:

„hospodárske subjekty so sídlom v Európskom spoločenstve, ktoré v čase registrácie:

- a) sa nezávisle a na vlastný účet zaoberali obchodnou činnosťou dovozu čerstvého ovocia a zeleniny, ktoré spadajú pod kapitoly 7 a 8 [KN], alebo výrobkov podľa kapitoly 9^[13][KN], ak dovážali aj výrobky, ktoré spadajú pod kapitoly 7 a 8, počas jedného z troch rokov bezprostredne predchádzajúcich roku, na ktorý sa požaduje registrácia, a
- b) uskutočnili v období určenom v písmene a) v rámci tejto činnosti dovozy s celkovou colnou hodnotou podľa vyhlásení najmenej 400 000 eur.“ [*neoficiálny preklad*]

19. V článku 8 ods. 1 boli vymenované dokumenty, ktoré sa mali predložiť na účely registrácie nového dovozcu:

- „a) dôkaz o zápise do obchodného registra členského štátu alebo dôkaz o inej alternatívnej registrácii prijateľnej pre [príslušné] orgány,
- b) dôkaz o dovoze výrobkov v odvetví uvedenom v článku 7 písm. a) spočívajúci v predložení použitých dovozných licencií alebo v prípade, že takáto licencia nebola povinná, príslušných colných dokumentov,
- c) kópia osvedčenia od nezávislého, stavovsky registrovaného, autorizovaného účtovníka osvedčujúceho dovozy v hodnote požadovanej v článku 6 písm. b) alebo kópia príslušných colných vyhlásení opečiatkovaných colnými orgánmi.“ [*neoficiálny preklad*]

20. Na obnovenie registrácie museli dovozcovia v súlade s článkom 8 ods. 4 „poskytnúť príslušným orgánom dôkaz, že skutočne doviezli na vlastný účet aspoň 50 % množstva, ktoré im bolo pridelené na daný rok“ [*neoficiálny preklad*].

21. V súlade s článkom 9 ods. 1 mali dotknutí dovozcovia požiadať o svoje ročné prídeltov kvóty v čase (obnovenia) registrácie.

11 — V článku 5 bol uvedený proces registrácie a boli v ňom vymenované dokumenty týkajúce sa žiadosti.

12 — Podľa odôvodnenia 4 „skutočné dovozy by sa mali určiť na základe dokumentov použitých na uvoľnenie banánov do voľného obehu, konkrétne dovozných licencií a príslušných colných dokumentov“ [*neoficiálny preklad*].

13 — Tieto kapitoly sa vzťahujú na „zeleninu, jedlé rastliny, korene a hlúzy“ (kapitola 7), „jedlé ovocie a orechy; šupy citrusových plodov alebo melónov“ (kapitola 8) a „kávu, čaj, maté a koreniny“ (kapitola 9).

22. Podľa článku 10 sa noví dovozcovia mohli stať tradičnými dovozcami po troch rokoch obchodnej činnosti odo dňa prvej registrácie, pokiaľ sa zaregistrovali v súlade s článkom 5 (v ktorom bol uvedený proces registrácie tradičných dovozcov) a splnili podmienky uvedené v článku 3.

23. Článok 11 ods. 1 stanovoval:¹⁴

„Členské štáty sú zodpovedné za zabezpečenie súladu s týmto oddielom [týkajúcim sa nových dovozcov].

Kontrolujú najmä to, či sú dotknutí dovozcovia v odvetví uvedenom v článku 7 obchodne aktívni ako dovozcovia do Spoločenstva na vlastný účet a či sú nezávislými hospodárskymi jednotkami z pohľadu riadenia, personálu a činnosti. Ak existujú dôvody na podozrenie, že tieto podmienky nespĺňajú, žiadosti o registráciu a žiadosti o ročné prídely kvóty sa prijímú len na základe poskytnutia takého dôkazu dovozcom o súlade, ktorý je príslušnými vnútroštátnymi orgánmi považovaný za dostatočný.“
[neoficiálny preklad]

24. Článok 13 ods. 2 stanovoval:

„Ak dôjde k falšovaniu alebo predloženiu falošných dokumentov s cieľom získať neoprávnenú registráciu, referenčné množstvo alebo prípadne ročné prídely kvóty, takáto registrácia, referenčné množstvo alebo prídely sa zrušia bez toho, aby to ovplyvnilo uplatnenie príslušných vnútroštátnych zákonov.

Okrem toho má dovozca v takýchto prípadoch zákaz požiadať o novú registráciu v každom členskom štáte po dobu dvoch rokov po roku, v ktorom bola táto nezrovnalosť odhalená.“ [neoficiálny preklad]

25. Podľa článku 20 ods. 1 „nevyužitú množstvá spadajúce pod licencie sa na základe žiadosti opätovne pridelia tým istým dovozcom – či už držiteľom alebo nadobúdateľom – na využitie v nasledujúcom štvrtroku toho istého roka, v ktorom boli vydané pôvodné licencie“ [neoficiálny preklad], a „zábezpeky pôvodných licencií sa zadržia v pomere k nevyužitým množstvám“ [neoficiálny preklad].

26. Článok 21 ods. 1 upravoval prevod dovozných licencií na jednotlivého dovozcu nadobúdateľa za podmienok stanovených v článku 9 nariadenia č. 3719/88.¹⁵ Článok 21 ods. 2 stanovoval, že práva sa môžu previesť: medzi tradičnými dovozcami zaregistrovanými podľa článku 5, z tradičných dovozcov na nových dovozcov zaregistrovaných podľa článku 8 a medzi novými dovozcami. Prevod práv z nových dovozcov na tradičných dovozcov však nebol dovolený.

Colné dlhy a dovozné licencie

Nariadenie Rady č. 2913/92

27. Článok 4 nariadenia č. 2913/92¹⁶ vymedzuje „colný dlh“ ako „povinnosť osoby zaplatiť dovozné clo (colný dlh pri dovoze)..., ktoré sa vzťahuje na konkrétny tovar podľa platných predpisov spoločenstva“. V súlade s článkom 201 ods. 1 písm. a) colný dlh pri dovoze vzniká „prepustením tovaru, ktorý podlieha dovoznému clu, do voľného obehu“, a to – ako sa uvádza v článku 201 ods. 2 – v okamihu prijatia colného vyhlásenia. Článok 201 ods. 3 stanovuje, že dlžníkom je v zásade deklarant. Podľa toho, ako colný dlh presne vzniká, môžu byť dlžníkmi aj iné osoby.

14 — Pozri tiež odôvodnenie 10 nariadenia č. 2362/98.

15 — Pozri bod 31 nižšie.

16 — Nariadenie Rady (EHS) z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307), v znení zmien a doplnení (ďalej len „Colný kódex Spoločenstva“).

28. Ak je za zaplatenie toho istého colného dlhu zodpovedných niekoľko osôb, podľa článku 213 sa považujú za spoločných a nerozdielných dlžníkov tohto dlhu.

29. Články 217 až 232 stanovujú pravidlá vyberania colného dlhu.

Nariadenie Komisie č. 3719/88

30. Nariadením č. 3719/88 boli konsolidované pravidlá uplatňovania systému dovozných a vývozných licencií a certifikátov s vopred stanovenou sadzbou náhrady pre poľnohospodárske výrobky.¹⁷ V piatom odôvodnení bola za cieľ dovozných a vývozných licencií označená „riadna správa organizácie trhu“ [*neoficiálny preklad*]. Podľa dvanásteho odôvodnenia sa dovozné licencie niekedy využívali „na riadenie kvantitatívnych dovozných opatrení“ [*neoficiálny preklad*] a v tomto prípade „sa predloženie dôkazu o použití licencií nevyžaduje iba v záujme riadnej správy, ale stáva sa rozhodujúcim prvkom riadenia kvantitatívnych opatrení“ [*neoficiálny preklad*].

31. Článok 9 ods. 1 stanovoval: „... Práva vyplývajúce z licencií alebo certifikátov môže prevádzať oprávnený držiteľ licencie alebo certifikátu počas doby ich platnosti... [Taký prevod] sa týka množstiev, ktoré ešte neboli dovezené alebo vyvezené na základe príslušnej licencie alebo certifikátu alebo výpisu“ [*neoficiálny preklad*]. Podľa článku 9 ods. 4 „nadobúdateľ nesmie ďalej previesť svoje práva ani ich previesť späť na oprávneného držiteľa“ [*neoficiálny preklad*].

Ochrana finančných záujmov Európskej únie

32. Piate odôvodnenie nariadenia č. 2988/95 stanovuje, že „... protiprávne konanie a správne opatrenia a sankcie, ktoré sa naň vzťahujú, sú ustanovené v odvetvových predpisoch v súlade s týmto nariadením“.

33. Článok 1 ods. 2 vymedzuje „nezrovnalosť“ ako „akékoľvek porušenie ustanovenia práva spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev alebo rozpočtov nimi spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vyberaných priamo v mene spoločenstiev alebo neoprávnenou výdajovou položkou“.

34. V zmysle článku 2 ods. 2 „nesmie sa uložiť žiadna správna sankcia, ak neexistovalo pred spáchaním protiprávneho konania príslušné ustanovenie právneho aktu spoločenstva“.

35. Podľa článku 4:

„1. Je všeobecným pravidlom, že pri akejkoľvek nezrovnalosti sa neprávom získaná výhoda odníme:

- povinnosťou zaplatiť alebo vrátiť dlžné alebo neprávom získané sumy,
- úplnou alebo čiastočnou stratou záruky poskytnutej na podporu žiadosti o poskytnutú výhodu alebo v čase prijatia zálohy.

17 — Nariadenie Komisie (EHS) zo 16. novembra 1988, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá uplatňovania systému dovozných a vývozných licencií a certifikátov s vopred stanovenou sadzbou náhrady pre poľnohospodárske výrobky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 331, s. 1). Toto nariadenie bolo niekoľkokrát zmenené a doplnené a napokon zrušené nariadením Komisie (ES) č. 1291/2000 z 9. júna 2000, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá uplatňovania systému dovozných a vývozných licencií a certifikátov s vopred stanovenou sadzbou náhrady pre poľnohospodárske výrobky (Ú. v. ES L 152, s. 1; Mím. vyd. 03/029, s. 145).

2. Uplatnenie opatrení uvedených v odseku 1 sa obmedzí na zrušenie poskytnutej výhody chody, ak je tak ustanovené, na úrok [výhody, zvýšenej, ak je to tak ustanovené, o úrok – *neoficiálny preklad*] určený na základe paušálnej sadzby.
3. Činy, o ktorých sa zistí, že boli úmyselne vykonané na získanie výhody v protiklade s cieľmi práva spoločenstva platného v danom prípade tým, že sa umelo vytvorili podmienky potrebné na získanie výhody, majú za následok neposkytnutie výhody alebo jej zrušenie.
4. Opatrenia ustanovené v tomto článku sa nepovažujú za tresty [sankcie – *neoficiálny preklad*].“

Talianske právo

36. Vnútroštátny súd uvádza, že podľa talianskeho práva každému, kto sa vyhýba zaplateniu ciel, ktoré sú inak splatné za dovoz tovaru, v zásade možno uložiť peňažný trest vo výške dvojnásobku až desaťnásobku sumy predmetného cla. Protiprávne získanie prospechu zo zaplatenia nižšieho cla v dôsledku zakázaného prevodu dovozných licencií z nového dovozcu na tradičného dovozcu predstavuje trestný čin porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou.

Skutkový stav, konanie a prejudiciálne otázky

37. S.I.M.B.A. SpA (ďalej len „S.I.M.B.A.“), spoločnosť zastúpená pánom a pani Orserovcami, bola talianskym tradičným dovozcom a veľkoobchodným distribútorom banánov. Bola držiteľkou licencií na dovoz banánov v rámci colnej kvóty vyhradenej pre túto kategóriu dovozcov.

38. Rico Italia srl (ďalej len „Rico“), spoločnosť zastúpená pánom Misturellim, bola tiež talianskym dovozcom banánov a držiteľom licencií na dovoz banánov v rámci colnej kvóty v postavení nového dovozcu.

39. Medzi účastníkmi konania sa nachádza aj samostatná skupina talianskych dovozcov v odvetví čerstvého ovocia a zeleniny, ktorí boli zaregistrovanými novými dovozcami. Súčasťou tejto skupiny boli spoločnosti zastúpené pánom Lorenzonom, pani Palombiniovou a pánom Surianom. Tieto spoločnosti (okrem spoločnosti Rico) budem označovať ako „talianskych nových dovozcov“.

40. Na pojednávaní sa potvrdilo, že S.I.M.B.A., Rico a talianski noví dovozcovia neboli súčasťou tej istej spoločnosti.

41. S.I.M.B.A. nakupovala banány v tretích krajinách a predávala ich spoločnosti Rico, ktorá následne predávala tieto banány talianskym novým dovozcom za kúpnu cenu vyfakturovanú spoločnosťou S.I.M.B.A. Títo noví dovozcovia potom dovážali tieto banány na základe dovozných licencií AGRIM vydaných talianskym ministerstvom zahraničného obchodu a preclili ich so zvýhodnenou colnou sadzbou. S.I.M.B.A. informovala spoločnosť Rico o každej z dovozných a predajných transakcií, ktoré sa mali vykonať, vrátane množstva, kvality a ceny dovážaných banánov. Rico zaručovala spoločnosti S.I.M.B.A., že talianski noví dovozcovia získajú dovozné licencie AGRIM. Tiež zabezpečovala administratívne náležitosti a hradila náklady na poistenie.

42. Po dovoze noví dovozcovia predávali banány spoločnosti Rico, ktorá ich potom systematicky predávala spoločnosti S.I.M.B.A. za cenu, ktorá bola stanovená a uhradená vopred. Cena uhrádzaná spoločnosťou Rico pokrývala náklady na použitie dovozných licencií AGRIM. S.I.M.B.A. potom prevážala banány do skladov a následne ich umiestňovala na trh. Samotná S.I.M.B.A. mala uzavretú zmluvu so spoločnosťou Del Monte, ktorá jej platila províziu po tom, čo S.I.M.B.A. predala banány na európskom trhu.

43. Rozsudkom z 21. decembra 2005 Tribunale di Verona (Okresný súd vo Verone) odsúdil zástupcu spoločnosti Rico za porušovanie predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou a uvádzanie nepravdivých vyhlásení. Zástupca uvedenej spoločnosti bol odsúdený aj na náhradu škody, ktorej výška sa mala určiť v občianskom súdnom konaní. Tribunale di Verona však rozhodol, že zástupca spoločnosti Rico je povinný predbežne zaplatiť Ministero dell'Economia e delle Finanze (ministerstvo hospodárstva a financií) a Agenzia delle Dogane (Colný úrad), ale nie Komisii, sumu 300 000 eur spolu s trovami konania týchto troch subjektov, ktoré vstúpili do trestného konania s cieľom uplatniť nárok na náhradu spôsobenej škody (ďalej len „poškodení“). Zástupcovia spoločnosti S.I.M.B.A. a zástupcovia nových dovozcov boli oslobodení.

44. Zástupca spoločnosti Rico a poškodení podali proti rozsudku Tribunale di Verona odvolanie na Corte d'appello di Venezia (Odvolací súd v Benátkach). Tento súd zastavil rozsudkom z 24. novembra 2011 trestné stíhanie proti jednému zo zástupcov spoločnosti S.I.M.B.A. z dôvodu jeho úmrtia. Rozhodol, že trestné stíhanie proti zástupcovi spoločnosti Rico je premlčané, ale potvrdil jeho občianskoprávnu zodpovednosť.

45. Poškodení podali proti rozsudku Corte d'appello di Venezia kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd, ktorý vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania vysvetlil, že musí určiť, či dovezené banány mali podliehať plnej alebo zvýhodnenej colnej sadzbe.

46. Vysvetľujúc nevyhnutnosť polozenia prejudiciálnej otázky, vnútroštátny súd zdôrazňuje nasledujúce skutočnosti, ktoré, ako uvádza, zistil Corte d'appello di Venezia a uviedol vo vyjadreniach, ktoré mu boli predložené: i) talianski noví dovozcovia nevlastnili nijaké priestory ani zariadenia na skladovanie a prepravu banánov; ii) títo dovozcovia nadobudli banány s jediným cieľom precliť ich s nižšou colnou sadzbou a potom ich predat späť spoločnosti Rico za dohodnutú cenu; iii) celé riziko straty zábezpeky niesla S.I.M.B.A. a nie talianski noví dovozcovia; iv) dovozné clo, ktoré mali zaplatiť talianski noví dovozcovia, už bolo zohľadnené v cene dohodnutej vopred (medzi spoločnosťou Rico a talianskymi novými dovozcami); v) nákupné a predajné ceny banánov boli dohodnuté, a teda neexistovalo žiadne cenové riziko (ani príležitosť získať prospech z cenových výkyvov), a vi) Del Monte platila províziu spoločnosti S.I.M.B.A. a nie talianskym novým dovozcom.

47. Vnútroštátny súd prerušil konanie a požiadal Súdny dvor, aby odpovedal na nasledujúce otázky:

- „1. Má sa článok 11 nariadenia (ES) č. 2362/98, podľa ktorého sú členské štáty povinné preveriť, či dovozcovia vykonávajú dovoz do Spoločenstva na vlastný účet ako samostatné hospodárske jednotky pokiaľ ide o riadenie, personálne otázky a prevádzku, vykladať v tom zmysle, že udelené colné výhody sa nevzťahujú na každý dovoz, ktorý sa vykonáva na účet tradičných dovozcov, ak ho uskutočňujú subjekty, ktoré iba formálne spĺňajú kritériá stanovené podľa uvedeného nariadenia pre „nových dovozcov“?
2. Umožňuje nariadenie (ES) č. 2362/98 tradičnému dovozcovi predávať banány nachádzajúce sa mimo územia Únie novému dovozcovi s tým, že títo dovozcovia si dohodnú, že nový dovozca zabezpečí prevoz banánov na územie Únie so zvýhodnenou colnou sadzbou a spätne ich predá tradičnému dovozcovi za vopred dohodnutú cenu, pričom neznáša nijaké skutočné podnikateľské riziko a nijakými prostriedkami sa nezúčastňuje na organizácii danej transakcie?
3. Predstavuje dohoda, ktorej sa týka predchádzajúca otázka, porušenie zákazu prevodu práv z nových dovozcov na tradičných dovozcov podľa článku 21 ods. 2 nariadenia (ES) č. 2362/98 s tým dôsledkom, že uskutočnený prevod práv nie je účinný a colný dlh ostáva v súlade s článkom 4 ods. 3 nariadenia č. 2988/95 v plnej, a nie vo zvýhodnenej výške?“

48. Pán Lorenzon, pani Orsero, pani Palombini, pán Surian, talianska vláda a Komisia predložili písomné pripomienky. Na pojednávaní 12. novembra 2014 predniesli ústne vyjadrenia tí istí účastníci konania s výnimkou pána Lorenzona.

Posúdenie

Úvodné poznámky

49. Je nesporné, že medzi spoločnosťami S.I.M.B.A. a Rico na jednej strane a medzi spoločnosťou Rico a talianskymi novými dovozcami boli uzavreté dohody. Tiež je nesporné, že banány sa dostali na európsky trh prostredníctvom reťazca transakcií uskutočnených medzi týmito dovozcami.

50. Zastávam názor, že všetky prejudiciálne otázky sa týkajú problému, či z hľadiska práva EÚ došlo v tomto reťazci transakcií k protiprávnemu konaniu, a ak áno, aké dôsledky z toho vyplývajú.

51. Prvá otázka sa v podstate týka podmienok udržania si postavenia nového dovozcu. Podľa môjho názoru vnútroštátny súd v tejto otázke zrejme predpokladá, že nový dovozca „formálne“ splnil tieto podmienky. Ak však nový dovozca mal vykonávať dovoz banánov na vlastný účet, potom samotná skutočnosť, že nový dovozca dovážal banány v mene tradičného dovozcu, môže odôvodňovať záver, že tieto podmienky *neboli* splnené. Najprv posúdím, či sa táto podmienka vzťahovala aj na dovoz banánov *po* registrácii. Je to nevyhnutné, lebo články 7 a 11 nariadenia č. 2362/98 podľa všetkého stanovujú podmienky uplatniteľné *pred* registráciou a v *čase* registrácie a týkajú sa v prvom rade dovozu iných výrobkov než banánov. Ak sa táto podmienka uplatňovala po registrácii, potom treba preskúmať jej význam.

52. Druhá otázka sa týka toho, či nariadenie č. 2362/98 bránilo uplatneniu zvýhodnenej colnej sadzby v rámci colnej kvóty, ak noví dovozcovia nakúpili banány z tretích štátov prostredníctvom ďalšieho nového dovozcu od tradičného dovozcu, potom ich doviezli do Únie v rámci colnej kvóty s jediným cieľom opäť predať tieto banány tomu istému tradičnému dovozcu prostredníctvom toho istého nového dovozcu, aby ich tradičný dovozca potom mohol predať na európskom trhu. Predmetom tretej otázky je systém opísaný v druhej otázke a vnútroštátny súd sa ňou pýta, či tento systém porušuje článok 21 ods. 2 nariadenia č. 2362/98, ktorý zakazuje prevod práv vyplývajúcich z dovozných licencií z nových dovozcov na tradičných dovozcov. Domnievam sa, že tieto dve otázky, ktoré sa čiastočne prekrývajú, sú relevantné len v prípade, ak noví dovozcovia boli riadne zaregistrovaní a udržali si svoje postavenie. Preto budem pri odpovedi na obe otázky vychádzať z tohto predpokladu.

53. Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd pýta aj na dôsledky porušenia článku 21 ods. 2 nariadenia č. 2362/98 vyplývajúce z článku 4 ods. 3 nariadenia č. 2988/95.

54. Napokon skutočnosť, že Komisia vystupovala v konaní pred talianskymi súdmi ako poškodená, jej nebráni (ako Komisia sama správne poznamenáva) v tom, aby ako inštitúcia predložila písomné pripomienky podľa článku 23 druhého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, ktorý upravuje okrem iného právo účastníkov konania a Komisie predložiť vyjadrenia alebo písomné pripomienky v prípadoch, keď má Súdny dvor vydať prejudiciálne rozhodnutie. Účasť Komisie v obidvoch konaniach musí byť v súlade s jej úlohou „podpor[ovať] všeobecný záujem Únie“ a „zabezpeč[ovať] uplatňovanie zmlúv, ako aj opatrení prijatých inštitúciami na... základe [zmlúv]“ podľa článku 17 ods. 1 ZEÚ.

Prípustnosť

55. Talianski noví dovozcovia, ktorí vstúpili do tohto konania, vo svojich písomných pripomienkach a na pojednávaní zdôraznili, že skutkové okolnosti, na ktorých vnútroštátny súd založil svoje otázky¹⁸, nezodpovedajú skutkovým zisteniam vykonaným v prvostupňovom a odvolacom konaní. Podľa ich názoru sú tak položené otázky neprípustné.

18 — Pozri najmä bod 46 vyššie.

56. Súdnu dvoru neprináleží zisťovať a posudzovať skutkové okolnosti, ktoré viedli k vzniku sporu. Táto úloha patrí výlučne vnútroštátnym súdom¹⁹ a ich právomoc v tejto oblasti sa spravuje vnútroštátnym právom. Okrem toho sa predpokladá, že výkladové otázky vnútroštátneho súdu sú relevantné v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzil. Súdny dvor môže zamietnuť návrh na začatie prejudiciálneho konania len vtedy, ak je zjavné, že položené otázky nijako nesúvisia s existenciou alebo účelom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nemá k dispozícii skutkové a právne podklady nevyhnutné na užitočné zodpovedanie otázok, ktoré sú mu položené.²⁰

57. V prejednávacom prípade sú položené otázky jednoznačne relevantné v rámci skutkových okolností, ktoré opísal vnútroštátny súd. Preto ich považujem za prípustné.

Podmienky udržania si postavenia nového dovozcu (prvá otázka)

58. Pochybnosti vnútroštátneho súdu týkajúce sa postavenia talianskych nových dovozcov zrejme súvisia jednak so skutkovými okolnosťami spôsobu dosiahnutia prvotnej registrácie a jednak so skutkovými okolnosťami dovozu banánov po registrácii a získaní ročného prídelu kvóty a dovozných licencií.

59. Podľa všetkého je nesporné, že talianski noví dovozcovia spĺňali podmienky uvedené v článku 7 nariadenia č. 2362/98, ktoré – vrátane požiadavky, aby sa nezávisle a na vlastný účet zaoberali obchodnou činnosťou dovozu čerstvého ovocia a zeleniny (v zásade okrem banánov)²¹ – v podstate súviseli s činnosťou dovozu v minulosti alebo v čase registrácie.

60. Pokiaľ ide o skutočnosť, že Rico sa podieľala na získaní registrácie pre talianskych nových dovozcov, domnievam sa, že účasť jedného dovozcu na príprave žiadosti o registráciu iného dovozcu nie je ako taká v rozpore s článkom 7 písm. a), ani nie je inak zakázaná nariadením č. 2362/98. Tiež to automaticky nepredstavuje falšovanie v zmysle článku 13 ods. 2 tohto nariadenia. Podľa môjho názoru by sa úkony a dokumenty dovozcu mali považovať za falšovanie a falošné dokumenty, ak ich cieľom alebo dôsledkom bolo zatajiť skutočnosti relevantné pre rozhodnutie o postavení nového dovozcu a ak by posúdenie založené na zatajených skutočnostiach nevedlo k priznaniu tohto postavenia. Článok 13 ods. 2 sa teda týkal v podstate dobrej viery dovozcu a presnosti dôkazov predložených počas procesu registrácie s cieľom splniť hmotnoprávne kritériá na získanie postavenia zaregistrovaného dovozcu. Pokiaľ existovala samostatná podmienka (ktorou sa budem zaoberať ďalej), že zaregistrovaní noví dovozcovia boli povinní dovážať banány na vlastný účet, domnievam sa, že registráciu by bolo možné odmietnuť aj vtedy, ak bolo preukázané, že dovozca požiadal o registráciu, ale nespĺňal by túto podmienku. Zastávam názor, že ak by došlo k úmyselnému zatajeniu tejto skutočnosti, uplatnil by sa článok 13 ods. 2.

61. Pochybnosti o vzťahoch medzi talianskymi novými dovozcami a spoločnosťami Rico a S.I.M.B.A. sa týkajú do veľkej miery reťazca transakcií, prostredníctvom ktorých zaregistrovaní talianski noví dovozcovia doviezli banány, teda transakcií, ktoré sa uskutočnili *po* registrácii talianskych nových dovozcov.

19 — Pozri napríklad rozsudky Accor (C-310/09, EU:C:2011:581, bod 37 a citovanú judikatúru) a ProRail (C-332/11, EU:C:2013:87, bod 30 a citovanú judikatúru).

20 — Pozri napríklad rozsudok Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 38 a citovanú judikatúru).

21 — Porovnaj s definíciou tradičných dovozcov uvedenou v článku 3. Pozri tiež trinásť odôvodnenie nariadenia č. 404/93. Pokiaľ žiadateľ predtým dovážal banány (pričom však nedosiahol limit na priznanie postavenia tradičného dovozcu), ak nebolo stanovené inak, na takéto dovozy sa v celom rozsahu uplatňovali požiadavky uvedené v článku 7 písm. a) tak pred registráciou, ako aj pri registrácii, lebo banány spadajú pod kapitolu 8 KN.

62. Vyžadovalo nariadenie č. 2362/98, aby sa zaregistrovaní noví dovozcovia zaoberali obchodnou činnosťou dovozu banánov, na ktorú ich oprávňovalo ich postavenie nových dovozcov na vlastný účet? Prvá otázka podľa všetkého vychádza z predpokladu, že uvedené nariadenie to vyžadovalo.

63. Nariadenie č. 2362/98 neobsahovalo žiadne výslovné ustanovenie – podobné článku 7 o *získaní* postavenia nového dovozcu –, ktoré by stanovovalo podmienky, ktoré museli byť splnené na *udržanie* si postavenia nového dovozcu. Toto nariadenie však stanovovalo požiadavky na obnovenie registrácie a získanie postavenia tradičného dovozcu.

64. Článok 8 ods. 4 stanovoval, že obnovenie postavenia nového dovozcu záviselo od toho, či zaregistrovaní noví dovozcovia skutočne doviezli *na vlastný účet* aspoň 50 % množstva banánov, ktoré im bolo pridelené na príslušný rok. Táto požiadavka podľa môjho názoru neznamenalala, že mohli doviesť až 49,9 % množstva na účet iného dovozcu. Naopak išlo o podmienku, ktorá vyžadovala minimálne využitie ročného prídelu kvóty, aby sa zabezpečilo, že riadne zaregistrovaní noví dovozcovia skutočne pôsobili v odvetví dovozu banánov a tým podporovali hospodársku súťaž na tomto trhu.

65. Skutočnosť, že jednotlivý dovozca nedoviezol celé množstvo, na ktoré sa vzťahovali dovozné licencie (a ktoré bolo zaručené zábezpekou), nevyhnutne nemala vplyv na postavenie tohto nového dovozcu. Mohol sa jednoducho rozhodnúť znášať finančné dôsledky, najmä stratu (časti) zábezpeky.²² Alebo sa napríklad mohol rozhodnúť, že sa zriekne niektorých alebo všetkých práv týkajúcich sa časti jeho prideleného množstva (článok 20) alebo ich prevedie na iných nových dovozcov (článok 21). V prípade prevodu nadobúdateľ získal oprávnenie vykonávať dovoz (na vlastný účet).

66. Okrem toho článok 21 ods. 2 bránil novým dovozcom v tom, aby previedli ktorúkoľvek časť svojich práv (bez ohľadu na to, či splňali podmienku minimálneho využitia stanovenú v článku 8 ods. 4) na tradičných dovozcov, lebo by to mohlo podporovať neprirodzený obchod, špekulácie a narušovanie normálneho obchodu²³ a ohroziť celý účel vyhradenia časti dostupného množstva pre nových dovozcov. Článok 21 ods. 2 preto podľa všetkého potvrdzoval, že v prípade, ak noví dovozcovia sami využívali svoje práva, vždy museli konať na vlastný účet. Nemalo by zmysel zakázať prevod práv z nového dovozcu na tradičného dovozcu, ale dovoliť novým dovozcom, ktorí museli na to, aby mohli získať postavenie nového dovozcu, konať nezávisle a na vlastný účet, pokiaľ ide o minulé dovozy porovnateľných výrobkov, dovážať banány na účet tradičného dovozcu. Dôsledkom toho by bolo, že tradiční dovozcovia by mohli využívať zaregistrovaných nových dovozcov na dovoz banánov na svoj účet a podľa svojich pokynov, čo by znamenalo, že činnosť nových dovozcov by bola do veľkej miery umelá a úplne by narušovala zákaz stanovený v článku 21 ods. 2. Práve takému výsledku malo nariadenie č. 2362/98 zabrániť.

67. Nariadenie č. 2362/98 v podstate rozdelilo podiely dostupných množstiev colných kvót a tradičných AKT banánov medzi tradičných dovozcov a nových dovozcov²⁴ a stanovilo pravidlá o tom, kto sa mohol zaregistrovať na získanie a využitie týchto podielov. Nariadenie č. 2362/98 malo za cieľ znížiť riziko, že tradičný dovozca ovládne trh alebo upevní svoje postavenie tak, aby obmedzil alebo vylúčil hospodársku súťaž zo strany iných dovozcov, vrátane tých, ktorí predtým nedovážali banány zo štátov AKT alebo tretích štátov. Toto nariadenie zabezpečovalo, aby noví obchodníci v odvetví banánov, osobitne v oblasti dovozu, dostali spravodlivú príležitosť tým, že časť colnej kvóty bola vyhradená osobitne pre nich. Keď na trh dovozu vstúpi viac nových dovozcov a niektorí z nich sa napokon stanú tradičnými dovozcami, hospodárska súťaž na trhu sa zintenzívni. Ako bolo uvedené v štrnástom odôvodnení nariadenia č. 404/93, cieľom systému vydávania dovozných licencií bolo nenarušiť existujúce obchodné väzby a zároveň umožniť rozvoj predajných štruktúr.

22 — Pozri článok 20 nariadenia č. 2362/98.

23 — Pozri odôvodnenie 14 nariadenia č. 2362/98.

24 — Pozri napríklad odôvodnenia 6 a 7 nariadenia č. 2362/98.

68. V kontexte nariadenia č. 896/2001²⁵ (ktorým bolo zrušené a nahradené okrem iného nariadenie č. 2362/98²⁶) Súdny dvor podľa všetkého uznal, že cieľ boja proti špekulatívnym a neprirodzeným praktikám v oblasti vydávania dovozných licencií bráni tradičnému dovozcovi, ktorý už má colnú kvótu, v tom, aby sa opäť uchádzal o tú istú colnú kvótu ako netradičný dovozca prostredníctvom sprostredkovateľa alebo iného dovozcu, s ktorým je prepojený.²⁷ Súdny dvor rozhodol, že boj proti takým praktikám môže „umožniť skutočným novým dovozcom vstúpiť na trh, a tým rozvíjať plne svoju ekonomickú činnosť“.²⁸ Tá istá argumentácia sa vzťahovala aj na nariadenie, ktoré predchádzalo tomuto nariadeniu.

69. Okrem toho podľa nariadenia č. 2362/98 tradiční dovozcovia museli počas stanoveného referenčného obdobia skutočne doviesť minimálne množstvo banánov na vlastný účet na účely následného predaja.²⁹ Táto podmienka sa vzťahovala aj na nových dovozcov, ktorí sa stali tradičnými dovozcami.³⁰

70. Z toho vyplýva, že podľa nariadenia č. 2362/98 museli dovozcovia konať na vlastný účet, aby získali prístup do skupiny „nových dovozcov“ a tiež aby v nej mohli zotrvať.

71. V takom prípade boli členské štáty podľa článku 11 tiež zodpovedné za zabezpečenie dodržiavania tejto podmienky. V tejto súvislosti poznamenávam, že prvá veta článku 11 ods. 1 bola formulovaná dostatočne široko na to, aby zahŕňala podmienky na získanie aj udržanie si postavenia nového dovozcu.

72. Noví dovozcovia teda pri dovoze museli konať pre vlastnú potrebu a na vlastné obchodné riziko. Okrem toho, že museli pôsobiť ako hospodárske subjekty³¹, ich činnosti v oblasti dovozu – teda preprava tovaru na colné územie Únie³² – museli mať z ich pohľadu obchodný význam: museli byť výsledkom ich nezávislého rozhodnutia, pričom príjmy poberali a náklady znášali noví dovozcovia a nie nejaký iný subjekt. Tento výklad má oporu aj v nariadení č. 404/93 (vykonanom nariadením č. 2362/98), ktoré stanovuje zásadu, že licencie mali byť udelené dovozcom, ktorí prevzali *obchodné riziko* predaja banánov.³³

73. Domnievam sa, že vnútroštátny súd by mal pri posudzovaní otázky, či bola konkrétna činnosť dovozu vykonávaná bez obchodného rizika a výlučne v (obchodný) prospech tretej osoby, prinajmenšom porovnať predajné ceny (v tomto prípade zaplatené a vyfakturované talianskymi novými dovozcami a spoločnosťou Rico) a osobitne preskúmať, či bol rozdiel vyšší ako celkové náklady, ktoré vznikli novému dovozcovi pri dovoze banánov (vrátane cla, zábezpeky, poistenia a administratívnych nákladov), čím by vznikol priestor na ziskové rozpätie. Zdanlivá neexistencia obchodného zisku však

25 — Nariadenie Komisie (ES) č. 896/2001 zo 7. mája 2001 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (EHS) č. 404/93 týkajúceho sa opatrení pri dovoze banánov do spoločenstva (Ú. v. ES L 126, s. 6; Mím. vyd. 03/032, s. 150) v znení zmien a doplnení.

26 — Pozri poznámku pod čiarou 2 vyššie.

27 — Rozsudok Di Lenardo a Dilexport (C-37/02 a C-38/02, EU:C:2004:443, bod 84).

28 — Rozsudok Di Lenardo a Dilexport (EU:C:2004:443, bod 87).

29 — Článok 3 nariadenia č. 2362/98.

30 — Článok 10 nariadenia č. 2362/98.

31 — Pozri článok 8 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 2362/98. Pozri tiež článok 12 ods. 1 nariadenia č. 2362/98 uplatniteľný na registráciu tradičných dovozcov a nových dovozcov, ktorý vyžadoval, aby boli „založení v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou pre výkon dotknutých obchodných činností“ [*neoficiálny preklad*].

32 — Výsledkom je, že tovar sa nachádza „vo voľnom obehu“, čo znamená, že i) „boli splnené dovozné formálne náležitosti a zaplatené cla a poplatky s rovnakým účinkom ako iné splatné a vyrubené cla v tomto členskom štáte“ a že ii) „sa na tieto výrobky nevzťahuje nárok na plné alebo čiastočné vrátenie týchto ciel a poplatkov“ (pozri článok 29 ZFEÚ). V súlade s článkom 79 druhým odsekom Colného kódexu Spoločenstva „prepustenie [do voľného obehu] zahŕňa uplatnenia obchodno-politických opatrení, splnenie ďalších formalít stanovených pre dovoz určitého tovaru a vybratie všetkých platieb dlžných na základe právnych predpisov“.

33 — Pozri pätnáste odôvodnenie nariadenia č. 404/93 (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

nutne nepostačuje na odôvodnenie záveru, že nový dovozca nemohol konať na vlastný účet (pokiaľ sa nepreukáže opak, dovoz so stratou môže byť stále uskutočnený na vlastný účet dovozcu). Je teda potrebné podrobnejšie posúdiť reťazec transakcií. Komu vznikli náklady na dovoz? Pripadol zisk ďalšiemu dovozcovi, ktorý sa podieľal na dovoze, alebo prepojeným dovozcom?

74. Hoci novému dovozcovi museli jeho zdroje umožniť uskutočňovať dovoz, článok 7 písm. a) ani žiadne iné ustanovenie nariadenia č. 2362/98 nevyžadovali od nových dovozcov osobitné priestory a zariadenia na skladovanie a prepravu dovezených banánov. Žiadne ustanovenie tohto nariadenia nenasvedčovalo tomu, že normotvorca mal v úmysle predpísať konkrétny druh predajného reťazca pre dovoz banánov alebo že nový dovozca nevyhnutne musel skladovať banány (a nechať ich dozrieť) pred ich predajom veľkoobchodníkovi alebo maloobchodníkovi. Naopak nariadenie č. 404/93 v pätnástom odôvodnení poukázalo na potrebu, aby sa Komisia riadila princípom „zabrán[enia] narušeniu bežných obchodných vzťahov medzi osobami na rôznych miestach predajného reťazca“. Ani nariadenie č. 2362/98 nebránilo dovozcovi v tom, aby predal tovar bezprostredne po dovoze inému subjektu v predajnom reťazci. Na účely tohto nariadenia bolo podstatné, že noví dovozcovia pôsobili v konkrétnej fáze tohto reťazca (vo fáze dovozu).

75. Skutočnosť, že pred dovozom a/alebo podaním žiadosti o registráciu, ročné prídely kvóty a dovozné licencie sa nový dovozca zaviazal, že kúpi alebo predá banány iných dovozcov a použije zariadenia a priestory iných dovozcov na prepravu, skladovanie alebo dozrievanie, teda nebola prekážkou registrácie podľa článku 7 písm. a) nariadenia č. 2362/98. Tiež by nemala byť prekážkou, pokiaľ ide o udržanie si postavenia nového dovozcu.

76. Vzhľadom na vlastnosti trhu s banánmi totiž také dohody často mohli byť nevyhnutnosťou. V minulosti na trhu dominoval malý počet vertikálne integrovaných nadnárodných subjektov, ktoré často ovládali celý predajný reťazec, vrátane vlastníctva plantáží, výroby (ako je pestovanie, balenie a kontrola kvality), prepravy, dovozu, dozrievania, skladovania a distribúcie, a ktoré dosahovali značné úspory z rozsahu. Trh sa postupne stáva rozdrobenejším – nové subjekty vstupujú na trh v rôznych fázach predajného reťazca, aj keď vstup môže byť nákladný a zložitý. Keďže banány sa rýchlo kazia, tieto fázy treba dôkladne napláňovať. Za predpokladu, že subjekt, ktorý vstupuje na trh, nie je vertikálne integrovaný, aby mohol ovládať každú fázu predajného reťazca alebo väčšinu z nich, bude teda vstup na trh pravdepodobne závisieť od dohôd s inými subjektmi (v predchádzajúcich a nadväzujúcich fázach reťazca).³⁴

77. Spoločná organizácia trhu s banánmi bola založená na myšlienke, že v oblasti dovozu banánov budú podnikať tak tradiční dovozcovia, ako aj noví dovozcovia, čo malo „podporiť riadnu hospodársku súťaž“³⁵. Podľa môjho názoru by taký konkurenčný vzťah nemohol existovať, ak by tieto dve kategórie dovozcov slobodne neurčovali svoje správanie na trhu, najmä pokiaľ ide o rozhodnutia a činnosti týkajúce sa samotného dovozu. Ak mal teda tradičný dovozca rozhodujúci vplyv na správanie iného dovozcu, pokiaľ ide o aspekty jeho obchodnej politiky týkajúce sa dovozu a tento iný dovozca vo všetkých aspektoch plnil pokyny, ktoré mu v súvislosti s dovozom banánov (priamo alebo nepriamo cez sprostredkovateľa) dal tradičný dovozca, nemožno povedať, že tento iný dovozca konal na vlastný účet. V skutočnosti by bol len nastrčenou osobou: prostriedkom na posilnenie postavenia tradičného dovozcu na trhu a ďalšie narušenie hospodárskej súťaže.

78. Takýto konkurenčný vzťah nemohol existovať ani v prípade, ak nový dovozca – hoci bol formálne nezávislý od tradičného dovozcu – napriek tomu (slobodne) súhlasil so systémom, prostredníctvom ktorého dovážal banány s použitím svojich vlastných dovozných licencií na účet tohto tradičného dovozcu.

34 — Pozri napríklad FAO: *The Changing Role of Multinational Companies in the Global Banana Trade* (www.fao.org/docrep/019/i3746e/i3746e.pdf) a údaje UNCTAD (www.unctad.info/en/Infocomm/Agricultural_Products/Banana).

35 — Pozri odôvodnenie 6 nariadenia č. 2362/98.

79. Výklad, ktorý zdôrazňuje potrebu skutočného konania nového dovozcu na vlastný účet po registrácii, zodpovedá aj cieľu vyjadrenému v odôvodnení 8 nariadenia č. 2362/98, ktorý spočíva v uplatňovaní prísnejších kritérií kvalifikačných predpokladov, aby sa predišlo registrácii fiktívnych dovozcov a pridelovaniu kvót na základe neprirodzených alebo špekulatívnych žiadostí. Normotvorca tak už reagoval na zjavné zneužívanie jestvujúcich podmienok sprísnením a spresnením kritérií kvalifikačných predpokladov. Aj keď tieto zmeny mohli znížiť pravdepodobnosť zneužitia, nijaký predpis nemôže zaručiť nulové riziko zneužitia práva.

80. Preto som dospela k záveru, že článok 7 písm. a) a článok 8 ods. 4 nariadenia č. 2362/98 sa majú vykladať v tom zmysle, že vyžadovali, aby dovozcovia tak na účely registrácie, ako aj na zachovanie si postavenia „nových dovozcov“ konali na vlastný účet. Konanie „na vlastný účet“ sa malo vykladať v tom zmysle, že takí dovozcovia museli konať pre vlastnú potrebu a na vlastné obchodné riziko.

Článok 21 ods. 2 nariadenia č. 2362/98 a zneužitie práva (druhá a tretia otázka)

81. Článok 21 ods. 2 nariadenia č. 2362/98 zakazoval prevod práv vyplývajúcich z dovozných licencií z nových dovozcov na tradičných dovozcov. Nezakazoval iné prevody, ktoré sa považovali za „prostriedok, ktorý mal prispieť ku konkurencieschopnosti hospodárskych subjektov predávajúcich banány zo Spoločenstva a zo štátov AKT a uľahčiť integráciu trhov členských štátov“ [*neoficiálny preklad*].³⁶

82. V prejednávacom prípade talianski noví dovozcovia nepreviedli práva vyplývajúce zo svojich dovozných licencií na spoločnosť S.I.M.B.A., ale sami dovážali banány a prepúšťali ich do voľného obehu. Na prvý pohľad by sa teda zdalo, že článok 21 ods. 2 bol dodržaný. Pred dovozom banánov a po ich dovoze však niekoľkokrát došlo k zmene ich vlastníka.

83. Súhlasím s Komisiou, že článok 21 ods. 2 nariadenia č. 2362/98 neobmedzoval predaj banánov v tretích krajinách ani ich predaj po dovoze, aj keď sa tieto transakcie uskutočnili na základe vopred uzavretej dohody. Podobne ako sa Súdny dvor vyjadril vo veci SICES a i.³⁷, pokiaľ ide o článok 6 ods. 4 nariadenia č. 341/2007³⁸, sa domnievam, že článok 21 ods. 2 nariadenia č. 2362/98 jednoducho neupravoval túto situáciu, a teda jej nebránil.

84. Ak by však takýto prevod z nového dovozcu na tradičného dovozcu bol povolený, tradičný dovozca by mohol doviesť na vlastný účet väčšie množstvo banánov so zvýhodnenou colnou sadzbou.

85. Ak teda reťazec transakcií, ktoré boli inak podľa nariadenia č. 2362/98 prípustné, mal za následok a cieľ dostať tradičného dovozcu do rovnakého postavenia, aké by mal, ak by na neho boli v rozpore so zákazom prevedené licencie, mohlo dôjsť k porušeniu článku 21 ods. 2 nariadenia č. 2362/98 z dôvodu zneužitia práva.

86. Na to, aby sa tradičný dovozca dostal do rovnakého postavenia, musel nový dovozca nevyhnutne doviesť banány a potom ich naspäť predať, či už cez sprostredkovateľa, alebo bez neho, tradičnému dovozcu. Na to, aby tradičný dovozca mohol využiť zvýhodnené clo, musel niektorý dovozca v určitej fáze konať nie na vlastný účet, ale na účet tradičného dovozcu.

36 — Rozsudok Nemecko/Rada (C-280/93, EU:C:1994:367, bod 86).

37 — Rozsudok SICES a i. (C-155/13, EU:C:2014:145). Pozri bod 89 nižšie.

38 — Nariadenie Komisie (ES) č. 341/2007 z 29. marca 2007 o otvorení a ustanovení správy colných kvót a zavedení systému dovozných licencií a osvedčení o pôvode vzťahujúcich sa na cesnak a niektoré ďalšie poľnohospodárske výrobky dovezené z tretích krajín (Ú. v. EÚ L 90, s. 12). Článok 6 ods. 4 nariadenia č. 341/2007 stanovuje, že „... práva vyplývajúce z dovozných licencií A nie sú prenosné [prevoditeľné – *neoficiálny preklad*]“. Čo sa týka licencií A, pozri ďalej poznámku pod čiarou 41 nižšie.

87. Pokiaľ je dovozca, ktorý takto koná, novým dovozcom dovážajúcim banány, tento dovozca nesplnil podmienku na udržanie si postavenia nového dovozcu. Tradičný dovozca však mohol (neoprávnene) využiť zvýhodnené clo vďaka úkonom iného dovozcu v reťazci transakcií. Zistenie, že nový dovozca doviezol banány na vlastný účet, teda neznamená, že netreba overiť, či niekde inde v reťazci nedošlo k zneužitiu práva.

88. Toto overenie má v prípade potreby vykonať príslušný vnútroštátny súd.³⁹ V rozsudku SICES a i. – vyhlásenom po podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania v prejednávacom prípade – Súdny dvor už objasnil, ako to treba urobiť.

89. Rozsudok SICES a i. sa týkal podobných skutkových okolností v porovnateľnom kontexte. V uvedenom rozsudku išlo o nariadenie č. 341/2007⁴⁰, ktoré v súvislosti s dovozom cesnaku upravuje zvýhodnený prístup a colné kvóty, vyžaduje dovoznú licenciu⁴¹ s cieľom zabrániť podvodom, pokiaľ ide o pôvod cesnaku, a rozlišuje tradičných a nových dovozcov. S cieľom zaručiť hospodársku súťaž a zabrániť špekuláciám a zneužívaniu pri pridelení dovozných licencií zakazuje nariadenie č. 341/2007 prevod takýchto licencií a sankcionuje podanie viacnásobných žiadostí.⁴² Úctované osobitné clo spôsobilo nevýhodnosť dovozu mimo colnej kvóty.

90. Tento zákaz sa zdá, že obišlo niekoľko nových dovozcov využitím systému zvýhodneného prístupu a colných kvót: jedna z dvoch spoločností, ktoré využili svoje dovozné licencie, nakúpila cesnak od čínskeho dodávateľa, niektorá z nich potom predala cesnak novým dovozcom, ktorí ho následne doviezli a opäť predali jednej z dvoch spoločností, ktorá pôsobila ako tradičný dovozca aj ako veľkoobchodník a už pred dovozom sa zaviazala, že keď cesnak bude vo voľnom obehu, kúpi ho.

91. Súdny dvor po tom, čo potvrdil svoju ustálenú judikatúru týkajúcu sa potreby súčasnej existencie objektívnej a subjektívnej okolnosti na konštatovanie zneužitia práva a úlohy vnútroštátneho súdu pri preverovaní obidvoch okolností⁴³, skúmal, či článok 6 ods. 4 nariadenia č. 341/2007 bránil tomuto reťazcu transakcií⁴⁴.

92. Pokiaľ ide o objektívnu okolnosť, Súdny dvor konštatoval, že zaručenie hospodárskej súťaže medzi skutočnými dovozcami znamená, že žiadny dovozca nemôže kontrolovať trh. Tento cieľ nebol dosiahnutý, lebo plneniami, o aké išlo v uvedenej veci, „kupujúci v Únii, ktorý je tiež tradičným dovozcom, nenadobudol nárok, aby sa jeho referenčné množstvo... vypočítalo zo základu zahrňujúceho množstvá tovaru, ktorý kúpil od dovozcov po jeho preclení“. Súdny dvor navyše uviedol, že také plnenia umožňovali kupujúcemu (ktorý vyčerpal svoj nárok na dovoz cesnaku so zvýhodnenou colnou sadzbou), „aby sa zásobil cesnakom dovezeným so zvýhodnenou colnou sadzbou a rozšíril svoj vplyv na trhu nad rámec colných kvót, ktoré mu boli pridelené“⁴⁵.

93. Čo sa týka subjektívnej okolnosti, Súdny dvor rozhodol, že je potrebné preukázať, že „dovozcovia mali záujem priznať takúto výhodu uvedenému kupujúcemu a [že] plnenia boli hospodársky a obchodne neodôvodnené pre týchto dovozcov“. Zároveň bolo potrebné zohľadniť skutočnosť, že „dovozcovia majú povinnosť použiť licencie A, ktoré im boli vydané, pod hrozbou sankcie a že teda majú skutočný záujem na uskutočnení dovozov“. Hoci také plnenia „nemožno... *a priori* považovať za hospodársky a obchodne neodôvodnené pre týchto dovozcov“, Súdny dvor vyjadril názor, že „nemožno však ani vylúčiť, že za určitých podmienok také plnenia, aké sú dotknuté vo veci samej, boli

39 — Rozsudok SICES a i. (EU:C:2014:145, bod 34 a citovaná judikatúra). Pozri tiež návrhy, ktoré som predniesla vo veci Vonk Dairy Products (C-279/05, EU:C:2006:373, body 61 a 64).

40 — Pozri najmä článok 4 ods. 2 a 3 tohto nariadenia.

41 — Licencie A boli dovozné licencie na cesnak uvedený do voľného obehu v rámci jednotlivých kvót stanovených pre tradičných dovozcov a nových dovozcov cesnaku z Argentíny, Číny a iných tretích krajín. Pozri článok 5 ods. 2 nariadenia č. 341/2007.

42 — Pozri odôvodnenie 14 nariadenia č. 341/2007.

43 — Rozsudok SICES a i. (EU:C:2014:145, body 31 až 34).

44 — Rozsudok SICES a i. (EU:C:2014:145, bod 28).

45 — Rozsudok SICES a i. (EU:C:2014:145, body 35 a 36).

vytvorené umelo výlučne s cieľom uplatniť zvýhodnenú colnú sadzbu“. Medzi okolnosťami, ktoré by mohli preukázať umelý charakter týchto plnení, sa nachádzala skutočnosť, že držiteľ licencie nebol vystavený obchodnému riziku, ktoré bolo v skutočnosti kryté kupujúcim, ktorý bol súčasne aj tradičným dovozcom, ako aj skutočnosť, že ziskové rozpätie dovozcov bolo nepatrné alebo že predajné ceny cesnaku uplatňované dovozcami vo vzťahu ku kupujúcemu v Únii boli nižšie než trhové ceny.⁴⁶

94. V bode 40 Súdny dvor dospel k záveru, že plnenia, o aké išlo v predmetnej veci, predstavujú zneužitie práva⁴⁷, pokiaľ boli vytvorené umelo výlučne s cieľom uplatniť zvýhodnenú colnú sadzbu, a že overenie existencie takého zneužitia si od vnútroštátneho súdu vyžaduje, aby zohľadnil všetky skutočnosti a okolnosti prejednávanej veci, vrátane obchodných plnení predchádzajúcich dotknutému dovozu a nasledujúcich po ňom.

95. Podľa môjho názoru ten istý záver platí pri posudzovaní otázky, či došlo k zneužitiu práva za okolností, keď dovozcovia konali tak, aby dostali tradičného dovozcu do rovnakého postavenia, aké by mal, ak by na neho boli prevedené dovozné licencie, ktorých držiteľmi boli riadne zaregistrovaní noví dovozcovia, iba s cieľom získať zneužívajúcim spôsobom výhody stanovené právom Únie.⁴⁸

96. Treba vychádzať z toho, že noví dovozcovia boli riadne zaregistrovaní a spĺňali podmienky na udržanie si tohto postavenia. Pokiaľ dovozca nespĺňal tieto podmienky, nemal postavenie nového dovozcu, a teda nemohol dovážať banány v rámci časti colnej kvóty vyhradenej pre tento druh dovozcov. Už by neexistoval platný dôvod na ponechanie si dovozných licencií, ktorých držiteľom bol tento dovozca a ktoré získal na základe svojho bývalého postavenia nového dovozcu: nebolo potrebné spravovať právo na dovoz, ktoré už neexistovalo.⁴⁹ V dôsledku toho sa tieto dovozné licencie stali neplatnými a dovozca nebol schopný získať nové.

97. Ak podmienky na udržanie si postavenia nového dovozcu boli splnené, znamenalo to, že dovozcovia dovážali banány na vlastný účet. Hoci však tieto podmienky podstatne obmedzili prípadné zneužitia, úplne nevylúčili riziko, že nový dovozca sa stane súčasťou reťazca transakcií, ktoré ohrozujú ciele nariadenia č. 2362/98, vrátane cieľov, na ktorých bol založený zákaz stanovený v článku 21 ods. 2.

98. Pokiaľ ide o objektívnu okolnosť zneužitia práva, domnievam sa, že dôvody, na ktorých je založená táto podmienka, sa do veľkej miery prekrývajú s cieľmi nariadenia č. 2362/98.⁵⁰

99. Reťazec transakcií, o aký ide v konaní vo veci samej, teda môže oslabiť hospodársku súťaž a obmedziť skutočný vstup nových dovozcov na trh alebo akýkoľvek praktický účinok ich vstupu. Tento systém (tak, ako ho opísal vnútroštátny súd) v podstate umožnil tradičnému dovozcovi zvýšiť jeho podiel colnej kvóty a doviesť väčšie množstvo banánov so zvýhodnenou colnou sadzbou. Tým narušil správu colnej kvóty, lebo mohol skresliť štruktúru obchodu a sťažiť identifikáciu subjektu, ktorý bol skutočne zodpovedný za dovozy banánov v rámci tejto colnej kvóty.

100. Čo sa týka subjektívnej okolnosti zneužitia práva, bolo zámerom dovozcov získať neoprávnenú výhodu v dôsledku uplatnenia práva EÚ umelým vytvorením podmienok na získanie tejto výhody?⁵¹

46 — Rozsudok SICES a i. (EU:C:2014:145, body 37 až 39).

47 — Táto poznámka pod čiarou sa netýka slovenského znenia návrhov.

48 — Porovnaj s rozsudkom SICES a i. (EU:C:2014:145, bod 30 a citovaná judikatúra).

49 — Pokiaľ ide o účel dovozných licencií, pozri bod 30 vyššie.

50 — Pozri body 66 až 68 a body 77 až 79 vyššie.

51 — Pozri napríklad rozsudok Emsland-Stärke (C-110/99, EU:C:2000:695, bod 59).

101. Jednotlivé skutočnosti samy osebe nemusia nevyhnutne postačovať na určenie, či hlavným cieľom transakcie bolo získanie neoprávnenej výhody.⁵² Samotné využitie hospodárskych výhod vyplývajúcich z transakcií dovolených podľa práva EÚ teda nepredstavuje zneužitie. Keď sa však tieto skutočnosti posudzujú spoločne, môžu preukázať, že jeden alebo viacerí dovozcovia mali v úmysle priznať neoprávnenú výhodu tradičnému dovozcom tým, že sa podieľali na činnosti dovozu, ktorá bola hospodársky a obchodne neodôvodnená pre nových dovozcov, ktorí vykonávali samotný dovoz, ako aj pre iné subjekty podieľajúce sa na transakciách pred dovozom a po ňom.

102. Príslušný vnútroštátny súd musí v podstate preskúmať cieľ a štruktúru transakcií a vzťahy medzi jednotlivými subjektmi s cieľom určiť, či by sa v prípade neexistencie výhody spočívajúcej v zaplatení nižšieho cla celý reťazec transakcií neuskutočnil.

103. V prejednávanej veci tak prináleží príslušnému vnútroštátnemu súdu preskúmať, ktorý dovozca znášal náklady na dovoz a ktorý mal prospech z dovozu a ostatných transakcií. To si vyžaduje preverenie charakteristík dohody a transakcií medzi tradičným dovozcom (S.I.M.B.A.) a sprostredkujúcim novým dovozcom (Rico) a medzi spoločnosťou Rico a talianskymi novými dovozcami, ktorí uskutočňovali dovoz, s cieľom určiť, či zámerom (niektorých) dovozcov bolo umožniť spoločnosti S.I.M.B.A. využiť výhody vyplývajúce zo zakázaného prevodu práv založených na dovozných licenciách získaných talianskymi novými dovozcami na podnet spoločnosti Rico a podľa dohody medzi spoločnosťami Rico a S.I.M.B.A. Je teda relevantné preskúmať, či v dôsledku týchto transakcií S.I.M.B.A. zvýšila svoj podiel colnej kvóty za cenu, ktorá sa rovnala cene použitia dovozných licencií talianskych nových dovozcov (ktorá by bola cenou prevodu). Zároveň treba ceny, za ktoré talianski noví dovozcovia nakupovali a predávali banány, porovnať s trhovými cenami a s nákladmi na dovoz. Cena zaplatená v súvislosti s každou z transakcií teda pomôže zistiť, či subjektívna okolnosť zneužitia práva bola alebo nebola splnená.

104. Okrem toho vnútroštátny súd musí určiť, či cieľom využitia spoločnosti Rico, ktorá bola tiež novým dovozcom a držiteľom dovozných licencií, bolo vyhnúť sa akémukoľvek priamemu spojeniu medzi spoločnosťou S.I.M.B.A. a talianskymi novými dovozcami, keďže dovoz banánov novým dovozcom mohol byť v prípade, ak by sa banány kupovali priamo od tradičného dovozcu, z hľadiska článku 21 ods. 2 podozrivejší ako v prípade, ak by sa kupovali od iného nového dovozcu, lebo prevod licencií medzi novými dovozcami nebol zakázaný.

105. Podľa môjho názoru skutočnosť, že talianski noví dovozcovia nevlastnili priestory a zariadenia na skladovanie a prepravu banánov, a skutočnosť, že dohody medzi dovozcami existovali pred dovozom, nemôžu byť rozhodujúce pri preukazovaní subjektívnej okolnosti.⁵³ Tieto skutočnosti môžu nanajvýš potvrdiť záver o subjektívnej okolnosti založený na iných skutočnostiach.

106. Tá istá argumentácia platí v prípade, ak tradičný dovozca, ktorý sa podieľal na reťazci transakcií, o aké ide v prejednávanej veci, vyčerpал svoje licencie na dovoz v rámci colnej kvóty a sám už nemohol využiť zvýhodnenú colnú sadzbu (ako to bolo vo veci SICES a i.). Hoci táto skutočnosť môže preukázať, že tradičný dovozca mohol mať záujem zasobiť sa banánmi dovezenými so zvýhodnenou colnou sadzbou inými prostriedkami, nie je rozhodujúca. O zneužitie práva by mohlo ísť aj v prípade, keby tradičný dovozca nevyčerpал tieto dovozné licencie, ale noví dovozcovia by napriek tomu dovážali banány s výhodnejšou colnou sadzbou. Napríklad sa konkrétna dovozná licencia nemusí využiť z dôvodu meškania pri preprave alebo neočakávaného poklesu dopytu. V čase vytvorenia a realizácie zneužívajúceho systému sa s týmito faktormi nemusí počítať.

107. Preto som dospela k záveru, že usmernenia stanovené v rozsudku SICES a i. sa vzťahujú aj na prejednávanú vec.

52 — Rozsudok SICES a i. (EU:C:2014:145, bod 33 a citovaná judikatúra).

53 — Pozri body 74 až 76 vyššie.

Článok 4 ods. 3 nariadenia č. 2988/95 (tretia otázka)

108. Nariadenie č. 2988/95 sa vzťahuje len na správanie, ktoré poškodzuje (alebo by poškodilo) rozpočty Európskej únie, a to aj stratou výnosov.⁵⁴

109. Článok 4 nariadenia č. 2988/95 v podstate vymedzuje formy správnych opatrení, ktoré sa majú uplatniť v prípade, ak dôjde k nezrovnalosti. Tiež však osobitne upravuje odmietnutie priznania výhody alebo jej odňatie v súvislosti s činmi, ktoré sú v podstate zamerané na získanie výhody, ktorá je v rozpore s cieľmi platného práva EÚ (objektívna okolnosť v judikatúre Súdneho dvora týkajúcej sa zneužitia práva), tým, že sa umelo vytvoria podmienky potrebné na získanie výhody (subjektívna okolnosť v tejto judikatúre). Keď Súdny dvor stanovil objektívnu a subjektívnu okolnosť kritéria, ktoré sa má uplatniť pri overovaní existencie zneužitia práva, toto osobitné pravidlo vyjadrené v článku 4 ods. 3 už existovalo.

110. Ak sa zistí, že došlo k porušeniu článku 21 ods. 2 nariadenia č. 2362/98 z dôvodu zneužitia práva, činy predstavujúce také zneužitie práva podľa môjho názoru zodpovedajú správaniu opísanému v článku 4 ods. 3 nariadenia č. 2988/95. Predmetné definície sa však úplne nezhodujú. Článok 4 ods. 3 je špecifickejší, keďže sa týka činov, ktorých dôsledkom je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu Európskej únie alebo rozpočtov, ktoré Európska únia spravuje. Na to, aby určité konanie spadalo do pôsobnosti nariadenia č. 2988/95, toto konanie musí poškodzovať finančné záujmy Európskej únie.⁵⁵ Nemusí tomu tak byť v prípade každej formy zneužitia práva EÚ.

111. Domnievam sa, že také činy sú osobitným druhom nezrovnalosti v zmysle článku 1 ods. 2 tohto nariadenia. Z toho vyplýva, že pokiaľ nie je stanovené inak, odkazy na nezrovnalosť v nariadení č. 2988/95 sa majú vykladať tak, že zahŕňajú činy v zmysle článku 4 ods. 3.⁵⁶

112. V nariadení č. 2988/95 sa rozlišujú správne sankcie a správne opatrenia. Hoci článok 4 je súčasťou druhej hlavy (nazvanej „Správne opatrenia a sankcie“), článok 4 ods. 4 výslovne stanovuje, že opatrenia ustanovené v tomto článku *nie sú považované* za sankcie. Dôsledkom pre osobu, ktorá sa dopustí nezrovnalosti, podľa článku 4 ods. 3 je buď neposkytnutie výhody, ktorá poškodzuje rozpočet EÚ, alebo – ak už bola poskytnutá – jej odňatie. Povinnosť vrátiť výhodu za týchto okolností nie je sankciou. Vyplýva len z toho, že získaná výhoda bola platbou, ktorá nebola dlžná, lebo podmienky požadované na získanie výhody vyplývajúcej z právnej úpravy EÚ boli vytvorené umelo.⁵⁷ V súvislosti s vývoznými náhradami Súdny dvor konštatoval, že dovozca, ktorý umelo vyvolá situáciu, ktorá mu umožní získanie vývozných náhrad, musí zaplatiť clo za dotknuté výrobky, pričom nie sú dotknuté prípadné správne, občianskoprávne alebo trestnoprávne sankcie stanovené vnútroštátnou právnou úpravou.⁵⁸ Súdny dvor zaujal rovnaký postoj aj za iných okolností.⁵⁹ Domnievam sa, že tieto opatrenia sa v podstate týkajú konkrétnych súm, ktoré mali byť, no neboli zaplatené do rozpočtu EÚ, alebo ktoré boli neprávom vyplatené z tohto rozpočtu. Článok 4 ods. 3 stanovuje konkrétne opatrenia, ktoré sa majú prijať v prípade konkrétnej formy nezrovnalosti, ktorá je v ňom vymedzená.

54 — Článok 1 ods. 2 nariadenia č. 2988/95.

55 — Aj nezrovnalosti, ktoré nemajú presný, ľahko vyčísliteľný finančný dosah, môžu vážne poškodiť finančné záujmy Európskej únie: pozri napríklad rozsudok *Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre* (C-465/10, EU:C:2011:867, bod 47 a citovanú judikatúru).

56 — V pôvodnom návrhu súčasného nariadenia č. 2988/95 sa totiž v rámci vymedzenia jeho pôsobnosti rozlišovalo medzi podvodom, zneužitím a iným nesplnením povinnosti stanovenej v predpisoch upravujúcich príjmy Spoločenstva a poskytnutím pomoci, subvencie alebo iného príspevku. Tieto prípady boli spolu opísané ako „nezrovnalosti“. V tomto návrhu článok 3 ods. 1 definoval zneužitie ako „čin vykonaný s cieľom získať neodôvodnenú výhodu prostredníctvom fiktívnych alebo umelých operácií, ktorých účelom je vytvoriť situáciu, ktorá je formálne v súlade s právom, ale ktorá nemá nijaký skutočný hospodársky účel a je v rozpore s účelom sledovaným hmotnoprávnym predpisom práva Spoločenstva“. Pozri návrh nariadenia Rady (ES, Euratom) o ochrane finančných záujmov Spoločenstva [KOM(94) 214 v konečnom znení].

57 — Rozsudok *Christodoulou a i.* (C-116/12, EU:C:2013:825, bod 67 a citovaná judikatúra). Súdny dvor pôvodne zaujal toto stanovisko vo veci, na ktorú sa nariadenie č. 2988/95 nevzťahovalo *ratione temporis* (Emsland-Stärke, EU:C:2000:695, bod 56).

58 — Pozri rozsudok *Christodoulou a i.* (EU:C:2013:825, bod 68).

59 — Pozri napríklad rozsudok *Pometon* (C-158/08, EU:C:2009:349, bod 29, týkajúci sa dumpingu a aktívneho zošľachtovacieho styku).

113. Existencia nezrovnalosti závisí od toho, či došlo k porušeniu iného predpisu práva EÚ než nariadenia č. 2988/95 a či je dôsledkom tohto porušenia poškodenie rozpočtu EÚ. Súdny dvor vytvoril určitú paralelu tým, že konštatoval, že správne opatrenia na nápravu takej nezrovnalosti v zmysle článku 4 musia byť založené aj na iných (odvetvových) predpisoch a nemôžu byť založené len na nariadení č. 2988/95.⁶⁰ Súdny dvor týmto rozhodnutím zrejme uplatnil článok 2 ods. 2, ktorý sa týka *správnych sankcií*, na *správne opatrenia* podľa článku 4. Súdny dvor navyše rozhodol, že keď normotvorca EÚ neprijal také predpisy, členské štáty sú tiež oprávnené v tejto oblasti zachovať alebo prijať opatrenia proti uvedeným účastníkom, ak sa takéto opatrenia javia potrebné na boj proti podvodom a dodržiavajú všeobecné zásady práva EÚ, všeobecné pravidlá definované v nariadení č. 2988/95 a existujúce odvetvové právne úpravy EÚ týkajúce sa iných účastníkov.⁶¹

114. Keď bola zistená existencia zneužívania, Súdny dvor zrejme všeobecne (a tiež v prípadoch, keď sa opierať o článok 4 ods. 3 nariadenia č. 2988/95) zároveň uznal, že je potrebné obnoviť stav, ktorý by existoval v prípade neexistencie plnenia zakladajúceho uvedené zneužívanie.⁶²

115. Nie je mi úplne jasné, ako sa má judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa potreby samostatného právneho základu *správnych opatrení* (ak to je správny výklad tejto judikatúry⁶³) zosúladiť s existenciou článku 4 ods. 4 a so znením článku 2 ods. 2 nariadenia č. 2988/95, ktoré vyžadujú splnenie tejto podmienky v prípade *správnej sankcie* a tým odrážajú všeobecnú zásadu „*nulla poena sine lege*“. Podľa môjho názoru nie je uloženie sankcie to isté ako vymáhanie výhody, ktorá bola získaná podvodom alebo iným protiprávnym spôsobom, a preto nemusí byť vymedzené presne tými istými podmienkami. Domnievam sa však, že na tomto mieste nie je potrebné podrobnejšie sa zaoberať touto problematikou.

116. V každom prípade za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, keď sa zistí, že došlo k porušeniu článku 21 ods. 2 nariadenia č. 2362/98 z dôvodu zneužitia práva, zastávam názor, že tradičný dovozca získa neoprávnenú výhodu, ktorá poškodzuje rozpočet EÚ, v zmysle nariadenia č. 2988/95, ak clo založené na zvýhodnenej colnej sadzbe, s ktorou boli banány dovezené, bolo nižšie ako clo, ktoré by tento dovozca zaplatil, ak by predmetné banány doviezol sám. Ak po preclení vznikne colný dlh, nevybrané clo možno vymáhať na základe Colného kódexu Spoločenstva (a prípadne na základe iných predpisov vnútroštátneho práva). Musí sa to vykonať v súlade so všeobecnými pravidlami stanovenými v nariadení č. 2988/95.

Návrh

117. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy zastávam názor, že Súdny dvor by mal odpovedať na prejudiciálne otázky, ktoré položil Corte Suprema di Cassazione (Taliansko), v tomto zmysle:

— Článok 7 písm. a) a článok 8 ods. 4 nariadenia Komisie (ES) č. 2362/98 z 28. októbra 1998 ustanovujúceho podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady (EHS) č. 404/93, pokiaľ ide o dovoz banánov do Spoločenstva, sa majú vykladať v tom zmysle, že vyžadovali, aby dovozcovia

60 — Pozri rozsudok Somvao (C-599/13, EU:C:2014:2462, bod 37 a citovanú judikatúru).

61 — Pozri rozsudok SGS Belgium a i. (C-367/09, EU:C:2010:648, bod 40). Tento záver bol založený na úvahe, že podľa článku 325 ods. 2 ZFEÚ „členské štáty prijímú rovnaké opatrenia na zamedzenie podvodov poškodzujúcich finančné záujmy Únie, aké prijímajú na zamedzenie podvodov poškodzujúcich ich vlastné finančné záujmy“.

62 — Pozri napríklad rozsudok Halifax a i. (C-255/02, EU:C:2006:121, bod 98, ktorý nebol založený na nariadení č. 2988/95) a rozsudok Pometon (EU:C:2009:349, body 27 až 30, ktoré sa opierajú o článok 4 ods. 3 nariadenia č. 2988/95, pokiaľ ide o dôsledky zneužitia, ale nie je v nich spomenutá potreba samostatného právneho základu predmetných správnych opatrení).

63 — Alternatívnym výkladom tejto judikatúry by mohlo byť, že ak existuje výslovný právny základ vymáhania v právnej úprave, ktorá sa vzťahuje na konkrétnu oblasť, má sa namiesto všeobecného ustanovenia obsiahnutého v článku 4 nariadenia č. 2988/95 použiť tento konkrétnejší právny základ. Taký samostatný právny základ však nevyhnutne nemusí existovať. Podľa môjho názoru (napriek piatemu odôvodneniu) tiež nie je samozrejmé, že taký samostatný právny základ sa vyžaduje na vymáhanie neoprávnenej výhody za okolností, ktoré inak spadajú do pôsobnosti nariadenia č. 2988/95.

tak na účely registrácie, ako aj na zachovanie si postavenia „nových dovozcov“ konali na vlastný účet. Konanie „na vlastný účet“ sa malo vykladať v tom zmysle, že takí dovozcovia museli konať pre vlastnú potrebu a na vlastné obchodné riziko.

- Článok 21 ods. 2 nariadenia č. 2362/98 v zásade nebránil predaju banánov v tretích krajinách ani ich predaju po dovoze, aj keď sa tieto transakcie uskutočnili na základe vopred uzavretej dohody medzi riadne zaregistrovanými tradičnými dovozcami a novými dovozcami. Také transakcie však predstavovali zneužitie práva, pokiaľ boli vytvorené umelo výlučne s cieľom uplatniť zvýhodnenú colnú sadzbu. Proces overovania existencie zneužitia práva si od vnútroštátneho súdu vyžaduje, aby zohľadnil všetky skutočnosti a okolnosti prejednávanej veci, vrátane obchodných transakcií predchádzajúcich dotknutému dovozu a nasledujúcich po ňom. Príslušný vnútroštátny súd musí najmä preskúmať cieľ a štruktúru transakcií a vzťahy medzi jednotlivými subjektmi s cieľom určiť, či by sa v prípade neexistencie výhody spočívajúcej v zaplatení nižšieho cla celý reťazec transakcií neuskutočnil.
- Ak sa zistí, že došlo k porušeniu článku 21 ods. 2 nariadenia č. 2362/98 z dôvodu zneužitia práva, činy predstavujúce takéto zneužitie zodpovedajú správaniu opísanému v článku 4 ods. 3 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev. Ak sa zneužitie práva zistilo za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, tradičný dovozca získa neoprávnenú výhodu, ktorá poškodzuje rozpočet EÚ, v zmysle nariadenia č. 2988/95, ak clo založené na zvýhodnenej colnej sadzbe, s ktorou boli banány dovezené, bolo nižšie ako clo, ktoré by tento dovozca zaplatil, ak by predmetné banány dovezol sám. Ak po preclení vznikne colný dlh, nevybrané clo možno vymáhať na základe Colného kódexu Spoločenstva (a prípadne na základe iných predpisov vnútroštátneho práva). Musí sa to vykonať v súlade so všeobecnými pravidlami stanovenými v nariadení č. 2988/95.